

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foil e scăzut la numai
32 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat”
li-se dau gratuit. — In Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Bani se trimis
la dl Iohn I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Feti
la Orăștie se dă de știre prin e cartă postală.

Știri politice

America vrea să se închidă de restul lumii.

Se știe că toate nenorocirile războaielor vin de acolo, că un neam trăiește în dușmănie cu alt neam, o țară cu altă țară, cu vecina sa. Scoate această dușmănie dintre ele, fă din ele vecine bune, și vei avea pace pe veci!

Americanii la acest adevăr se gândesc. Ei știu, că pân'acum Statul lor de frunte: Statele Unite ale Americii de Nord, pentru aceea au avut pace așa îndelungată și n'au trebuit să țină sub arme armate mari și scumpe, — că n'au avut pe aproape nici un vecin pizmuit și gata a le săli în gât în orice clipă.

Ei au văzut și aceea, că în Europa primejdia războaielor nu e înlăturată, că aci inima fiecărui popor, clocote de ură împotriva vecinului său cutare, ori a celor doi-trei vecini.

Învățând din nenorocirile altora, Statele Unite din America de Nord, voesc să întocmească acolo lucrurile așa fel, că la ei, în America, primejdia războiului să fie înlăturată pe lungi vremuri, tăind din rădăcina pricinile războaielor: neînțelegerile dintre ele.

În acest scop Statele Unite Americane, au poștit pe 4 Decembrie la Washington, pe solii tuturor republicilor din America de Sud (de Miză-z), — pentru a chibzui cum s'ar putea ajunge la o astfel de înțelegere între ele, încât toată America să formeze, la oaltă, un fel de State Unite, întinse peste toată acea parte de pământ. Ele să se sprijinească între ele prin legături economice binevoitoare, și să fie gata a ridica arma de apărare numai împotriva unui dușman, ori care ar fi el, ce ar năzui din afară de America, să străbată în ea și să vree a și-o supune sieși ori a i răpi bunurile ei.

Iată o cale spre stări foarte de pizmuit, foarte norocoase. Când toate statele din toată America, și de Nord și de Sud, vor fi înfrățite între ele, — vor putea să se lipsească de ori-ce armate, iar sumele uriașe ce le cheltuesc alte state, pe urma urei și pizmei celei negre din inimile lor, cu armatele și armele cele de multe feluri, — ele le vor putea folosi pentru ridicarea bunei stări sufletești și materiale, a popoarelor lor.

Cine e nebunul să viseze astfel de stări și în Europa?

Polonia, contra Rusiei.

Căpitanii bolșevici ce conduc Rusia, zgândărați mai mult de foame, decât de vitejie, tot se laudă, că ba azi,

ba mâne, vor atacă România pentru Basarabia, — mai drept zis pentru hranele pe care în Basarabia le-ar găsi mai cu belșug.

La aceasta, după cum spune un mare ziar englez »Daily Telegraph», guvernul Poloniei a înștiințat guvernul bolșevic dela Moscova, că ori-ce atac al armatelor roșii (bolșevice) asupra Basarabiei, va fi socotit de Polonia, ca chemare la război și pentru ea! Și că, prin urmare, îndată ar scoate și ea sabia și ar atacă, pe Ruși. (Căci știe ea Polonia bine, să dacă oștile bolșevice ar putea ieși biruitoare în Basarabia, de-acolo s'ar întoarce îndată asupra Poloniei — și de aceea ea, Polonia, n'ar putea aștepta ca lupta bolșevicilor să aibă vre-o izbândă asupra Românilor, căci prin asta le-ar crește și îndrăzneala, — ci din capul locului ar trebui să sară într'ajutor României, ca repede să spulbere pleava bolșevică, înecându-o în Nistrul

Întru pomenirea lui AVRAM IANCU.

Despărțământul de Deva al „Asociațiunii” a arangeat pe Marți (ziua sfinților Mihail și Gavril) o frumoasă sărbătoare întru pomenirea marelui nostru erou și mucenic al credinței sale, Avram Iancu, mort în toamna asta au fost 50 de ani.

Demult orașul Deva nu a adunat în sânul său atâta cărturari din jur și nu a dat o producție la care să lea parte așa de multă lume, ca cea de Marți seara. Pomenirea lui Iancu, a ridicat pe oameni peste granițele de partide și l'a făcut să-nu țină samă de depărțări, nici de iarna grea, aproape cumplită, ce se lăsase pe pământ în noaptea din noaptea sărbătorii. Am văzut aduși cărturari din tot jurul Devei, apoi din Hunedoara, Hoșeg, Orăștie, Săcărâmbu, Petroșeni, etc. Fiind în acea zi și conferință preoțească, erau de față și foarte mulți preoți. Din Deva însăși cărturarii de toate partidele și deregătorii, ofițerii, judecătorii, cercurii oficiale, Școlile, meseriașii și popor. Sala teatrului s'a umplut de tot. Se părea că s'a auzit iară glasul chemător alui Iancu și toți au grăbit a veni la el.

Sărberea însăși a dovedit, de ce mare folos e școala națională. Cele mai multe puncte din program s'au executat cu ajutorul înținerului dela Școlile românești din Deva, cari și aci, ca și pe alurea, își fău voioase partea lor de muncă cinstită, patriotică și cuminte, în ori ce desvâluiri și arături a sufletului românesc.

Sărberea s'a deschis cu „Marșul lui Iancu” cântat de corul elevilor „Liceului Decebal” din Deva, conduși de prof. de mu-

zică dl Ignaton. A fost foarte bine. Apoi dl Dr. Iustin Pop, membru în comitetul Despărțământului Deva al „Asociațiunii”, a roștit „Cuvântul de deschidere”, frumos gândit și spus, cu asămănări reușite cari oglindeau stările din zilele lui Iancu și cu resfrângeri a luminătelor pilde a vieții lui, asupra vieții noastre de azi. — Un tiner din cl. VII. a Liceului, I. Barbură, a declarat bine o poezie patriotică, apoi dl Dr. S. Cămpășan, Președintele Despărțământului „Asociațiunii”, a făcut vorbirea de sfântă pomenire a eroului sărbătorii. A fost o conferință cu cercetări istorice bine alese, dându-ne chipul viu al eroului în toată frumțeala lui până era om deplin, și în toată jalea lui după-ce voia lui Dzeu îl întunecase mintea, par'că anume ca să nu mai simtă grozava durere ce-l apăsă, că a fost credincios împăratului austriac și l'a ajutat pe el, iar acela cu nimic n'a răsplătit credința lui, ba slujbașii acelu împărat au aruncat încă în temniță pe erou și — l'au pus lanțuri pe mâni și l'au palmuit pe el... l'au chinuit trupul și l'au umilit, ca cu atât mai strălucitor să se ridice peste toți sufletul lui curaj și plin de ideal, — din care și azi atât de cu drag se hrănesc sufletele noastre. A fost un discurs cu multă sărăcuțică și pricepere întocmit, care a plăcut tuturor.

Altă Școală a venit să-și aducă prisosul pomenirii lui Iancu: Școala Normală (de crescut învățători). Corul ei, condus de dl prof. de cântări Haneș, a cântat „Iancu și Murgu” spre plăcerea celor de față.

Orchestra, stând din iubitorii de muzică din oraș și din elevii ai școlilor, a cântat apoi cu multă măiestrie un marș de Wagner, sub conducerea desăvârșită a dlui prof. de muzică dela Liceul „Decebal”, Schneider.

Patru tablouri vii ne-au arătat scene din viața lui Iancu: 1. Genul Națiunii și Iancu (dna și dl Berghian); 2. Iancu în mijlocul tribunilor săi, punând jurământul noștre de începerea revoluției; 3. Defilarea oștilor lui Iancu; 4. Iancu încununat de înțineri aduși de Genul Națiunii, — tablouri frumoase chibzuite și în gura figurilor din ele având cuvinte potrivite, patriotice, luminate, alese de dna Lucreția Nicoară.

Apoi Corul Meseriașilor, condus de dl Ignaton, a încheiat producția la ora 12 din noaptea, cu cântecul dulos despre Iancu: „Colo'n munții Tebe!”...

Lumea s'a îmbrășțiat mulțumită de cele ascultate și văzute, și doar cu o dorință în inimă: Să aibă astfel de producții, prilejuri de apropiere și între a Românilor din Deva și județ, cât mai dese și cel puțin ca aceasta de reușite.

Granițele spre Ungaria.

— Acum se trag stratornice. —

O comisie stând din solii puterilor mari biruitoare, englezi, francezi, italieni, apoi Români pentru România și Unguri din partea Ungariei, — statornice acum la fața locului linia de hotar neschimbătoare, între România și Ungaria. Că la Pacea dela Paris acea linie a fost trasă numai așa pe-aproape, rămânând ca o comisie cu puteri depline, să arate unde se pun semnele de hotar, cari nu se mai pot schimba.

Acum acea comisie sau judecătorie între noi și Unguri, lucrează în Bihor și Sătmăș, locuri gingașe, căci aci se mestecă valurile apelor celor două neamuri, încât e așa de greu să spui că acest petec de pământ e românesc ori unguresc.

Fiecare comisie din cele 2, românească și ungurească, își arată părerea, că pe unde crede cu dreptate să fie trasă linia cea statornică. Zilele astea judecătorii puterilor biruitoare au hotărât, și anume au mai dat României trei sate în Bihor, fiindcă acelea aveau legături prea firești cu orașele rămase în România, la margine, așa că satele se cer în chip firesc spre aceste orașe. Toțaș 4 comune din Sătmăș, cari iarăși se cer în chip firesc spre orașele rămase la noi. Ungurii s'au năcășit, dar au primit.

Din viața Partidelor.

Partidul național încearcă un lucru de care are mare trebuință: de a-și întinde organizația și în vechiul Regat și în Bucovina și Basarabia. În vechiul regat murind Take Ionescu, partidul său a rămas fără conducător și se pare că nimenea din credincioșii acelu partid, nu vrea să lea asupra sa sarcina și răspunderea conducerii, care și una și alta e mare, dă de lucru, de gândit și de — cheltuit! De aceea membrii acelu partid se par aplicați a se uni cu Partidul Național, lucru care, dacă se va ajunge, partidul are oarecari puncte de razim în toate părțile în vechiul Regat, pentru a se putea apoi organiza și răspândi mai departe.

Așa e azi planul; ce se va alege de el, vom vedea în curind.

În București și Iași s'a și format câte un Comitet local al partidului național.

În Basarabia grupul dlui Pelivan, un fruntaș cinstit și bun, e aplicat a se apropia de Partidul Național,

ceea ce i-ar ajuta acestora să albească și în Basarabia puncte de razim.

În Bacovina asemenea e un grup de buni patrioți ce se gândesc să se unească cu Partidul Național din Ardeal.

— Pentru întărirea legăturilor sale cu obștea mare aici în Ardeal, Partidul Național a ținut Duminică trecută în Cluj o mare adunare populară, la care au vorbit mulți fruntași ai Partidului, printre ei dnii Maniu, Dr. Vaida, Dr. Lupas, Dr. Hăjeșan, Ion Agârbiceanu, și alții, — în mijlocul unei însufleșiri mari.

A fost popor mult, încât s'au ținut două adunări, una în sala „Redutei” alta în curte. Preoții și învățătorii în fruntea satelor. Numai din Mănăștur ca la 1000 țărani.

Adunarea populară, la Orăștie. În șeful de adunării populare pe care le pune la cale în țară, Partidul Național a hotărât să țină una și la Orăștie, Sâmbătă în 25 Noiembrie, în sala mare a Hotelului Central.

Comitetul local al Partidului invită tot poporul din Orăștie și jur, ca și din tot județul, să vie la această adunare, la care are știre că vor veni să vorbească poporului din acest județ și fruntașii conducători ai Partidului, dnii Iuliu Maniu, Dr. Alexandru Vaida și alții.

Avem toată nădejdea că va fi o adunare reușită, așa cum Orăștia a avut totdeauna.

Pe aiurea și pe la noi. Alegerile în Anglia.

S'au făcut alegerile nouă în Anglia, așadar foarte repede după plecarea lui Lloyd George de la guvern. Ca cindătenie a felului cum se fac alegerile într-o țară luminată ca Anglia, arătăm aici amănuntele ce se dădeau în ziua alegerii.

În statul țării Angliei stau 615 deputați. În 57 cercuri, nu s'au pus contracandidați, rămânând a fi aleși tot cei din statul trecut. Nu se bate nime să le iasă local, aflându-i cu totul vrednici a sta mai departe la slujba lor.

Pentru celelalte 558 scaune s'au ridicat 1387 candidați (doritori a ajunge ei), adică câte 2 și câte 3 inși într'un loc.

Luptele între partide s'au dat cu vorba și în scris, dar fără ocări, fără huliri urite. Și în ajunul alegerii și în ziua alegerii, a fost liniște mare în toată țara, în toate orașele.

Localurile de votare au stat deschise dela 7 dimineața, până la 9 seara. Alegătorii mergeau spre locurile de votare, ca cum ar merge după ori-ce treburi de toate zilele, liniștiți, pașnici, fiecare având numai în inima sa hotărârea, că pentru cine va vota.

Tramvaietele și omnibusurile curgeau unele după altele, cele mai multe închiriate, ca să aducă pe alegătorii ce-s cu casa cam departe de locul de votare.

În dimineața alegerii însă, venirea alegătorilor, era foarte încoțată, căci cum Londra e aproape totdeauna învăluită în ceață groasă, în această dimineață ceața era atât de deasă, încât și tramvaele și trăsurile, nu puteau înainta decât

foarte încet, că nu se vedea om pe om la 5-6 pași, nici trăsură pe trăsură. Abia spre amiază ceața s'a mai ridicat și votarea a început mai cu spor.

Ziarele au luat măsuri întinse ca să poată arăta cetitorilor lor ba tuturor celor ce vor trece pe lângă casele lor în ziua alegerii cum sta votarea la ciasul cutare: Ele a ridicat scări înalte în fața redacțiilor și pe acelea atârna sus, ca să fie văzute de toată lumea, starea alegerilor la fiecare jumătate de cias, scrisă cu litere de-un cot de mari. Că cutare are acum atâtea voturi, cutare atâtea, — unu merge spre birou, celalt spre cadere.

Pe o piață era întinsă sus pe un operiș de casă o pânză uriașă și pe aceea se scria cu slove delumină (ca la cinematograful) care candidat, care partid, cum stă din cias în cias.

Total s'a petrecut în deplină liniște, iar spre seară s'a știut, că Lloyd George marele bărbat care a condus Anglia în cei mari grei ani ai săi, în zilele războiului și după el încă 4 ani, — a căzut în alegeri. Abia s'au mai ales 51 deputați din partidul lui iar din ai contrarului său, Bonar Law, peste 320, muncitori 130, etc.

Și îndată țara și-a reintrat în liniștea sa, văzându-și de munca grea ce o are, pentru a-și vindeca rănilile războiului.

Scrisori.

Cugir, Nov. 1922.

Dle Redactor!

O veste frumoasă vă pot împărtăși de data asta:

Ieri în ziua sfinților arhangheli, biserica gr. cat. română din Cugir a avut praznic mare, a adus dela gară și a sfințit două clopote mari și frumoase, — în locul celor răpite de puterea unguresscă în timpul războiului.

Un clopot, în preț de 12 500 Lei l'a dăruit bunul credincios P. Căstălanu, purtând singur toată cheltuiala lui.

Iar alt clopot în preț de peste 20 000 Lei s'a făcut din darurile credincioșilor, din colecție.

Clopotele au fost aduse cu frumoasă paradă dela gară, pe un car împodobit, urmat de tot poporul în frumoasă rânduire. A slujit la sfințirea lor și dl protopop Ianeș, care a lăudat după cuvânt pe jertfitorii pentru casa Domnului.

Dar acum și uns rea.

Abia au trecut puține zile de când v'am împărtășit întâmplarea cu furtul la casa bătrânului fruntaș lozn Ștefănescu din Cugir, și întâzi am nepăcerea a vă scris de o altă întâmplare, și mai dureroasă, pentru persoanele ce au săvârșit-o. Un cunoscut negustor de lemne de aici a băgat de samă, că de un timp încoace îi scad mereu lemnele dintr'un depozit de lemne coborite în comună pentru a fi încărcate și trimise la locul lor. Vre-o 40 de stânguri îi periseră. Jandarmeria s'a pus pe urmărirea hoșilor. Și în o noapte trecută a izbutit să pună mâna pe ei, pe când cu carul cu boii erau afară la depozit și încărcau.

Darerea noastră sufletească la descoperirea lucrului n'a fost mică, căci cel prinși asupra faptului sunt

doi frunzași ai satului... G. M. I. N. și G. T. I. I. Cel dintâi are chiar birț și e om bogat, și abia că-eva zile mai înainte vânduse sulii de brad, de vre-o 20.000 Lei, — și e om ce se ține, fâlos, și ținut în cinste în sat.

Iar tovarășul său, e fiul unui om vrednic și cinstit care, după cât îl cunoaștem, n'ar fi vrednic să ca fiul său să-i facă rușinea, ce l'a făcut.

Știu că nu vă fac nici o plăcere trimițându-vă și astfel de știri din o comună de frunte ca Cugirul. Nu-mi fac nici mie plăcerea că le trimiț, — dar trebuie să ridicăm cuvântul împotriva acestei boale molipsitoare și neîreținute, ce a cuprins azi lumea: lăcomia nesăbuită după bunuri, chiar și pe cei necinstite!

Poporul nostru să se oprească — și cel mai presus ca poporul, în întâia liie, — că de unde nu, ne ducem de răpă! Unde omenia și rușinea s'a stăns într'atâtea, acolo nu-l bine. Nici familie, nici societate, nici neamul care lunecă de pe căile omeniei, nu au sfârșit bun.

Vestitor.

Ca de pe altă lume!

Jafuri îngrozitoare cu averile orașelor.

Ziarul „Ellenzék” din Cluj scrie în numărul său de Duminică trecută, următoarele:

„Cu câteva zile înainte, procurorul orașnesc Demetriu Mangra și conzillerul Benedek Aladár (adecă mite un ungar și-un român înfrățit...) s'au dus la București pentru a face rost de un împrumut de 60 milioane Lei pentru zidirea apeductului „Bistra”. O bancă din București e aplicată a da împrumutul pe vreme de 7 ani, cu 30% comete. Cămețele de anul întâi, cam 20 milioane Lei, le oprește chiar acum; și mai cere banca și aceea, că lucrările apeductului ea să le îndeplinească, din ce i-ar mai rămânea vre-o 15 milioane câștig.

„Și orașul (Oradea adică) a încheiat împrumutul și așa, — deși sama ce o mai capătă ca împrumut, nu-l sjanje nici pentru începerea lucrărilor, — și cât mai e pân' la terminarea lor! Că în 7 ani, din ce o să plătească acest împrumut, la asta nu se gândește nime.

„Dar se vede că nici nu aceea e lucrul de căpetenie, ci aceea, ca procurorul orașnesc să pună la buzunar 6 milioane Lei, cât are el, 10 la sută, „provizie” pentru mișcarea împrumutului... Provizia de milioane a procurorului a sfârșit în tot orașul scandalizare mare...”

Noi nu știm ce-i drept, ce nu-i drept în această știre dată de gazeta unguresscă. Știm că multe foi deșmane s'apăririi românești, dau știri foarte negre despre felul cum se poartă dregătorii românești, ce lipsite de omenie sunt, — ca să-și țină stăruie de această Românie inima cetitorilor lor unguri. De aceea nici nu vom să crețem că cele scrise sunt cu puțioș. Asta ar însemna un joc foarte fără inimă cu averea unui oraș, — or erăta că noi Ardelenii, Crișenii, Bănățenii, suntem așa de răi, cum nu a vrut nimeni nici să-și închipue despre noi! Ar fi îngrozitor!

De aceea toată povestea lui „Ellenzék” o credem de pe altă lume și așteptăm ca dl Demetriu Mangra să răspundă la grozava învinuire ce l-se aduce.

Din alte țări.

Din Rusia.

Un deputat francez care a stat timp mai îndelungat prin Rusia acum mai în urmă, scrie în o gazetă franceză ce a văzut el în această țară și cu ce inimă a plecat din ea. Spune și el, că boalele și foametea bântue îngrozitor în nenorocita țară, scufundată în groapa iadului prin politica jidanilor ce i-s'au urcat în cap. El lasă să vorbească numerii pe care li arată numărările rusești, deși acelea nici nu spun întreg adevărul. Ci-că dela 1 Ianuarie până la 2 Mai (în 4 luni de zile) în anul de față, s'au bolnăvit de nou și au perit numai de tifos 514 mii de oameni (jumătate de milion), în vreme ce în aceleași 4 luni alui 1921 au fost numai 326 000 de bolnăviri; iar alte 467 mii s'au bolnăvit de nou după ce mai zăcuseră odată de această boală și scăpaseră de ea. Așadar de tot un milion de bolnăviri în 4 luni.

Iar foamea te face alt rând de pustiri în vieți. Ca pildă de suferința grozavă a Rusiei, e arătată Crimeea, cap de țară aci din jos, spre Europa, unde dar mai poate ajunge vre-un ajutor. Totuși de cele 700 000 locuitori ce mai are acest cap de țară rusească, 400 000 (mai mult de jumătate) se zbat în ghiarele cumplite ale foametei în „Republica tătarească” (Rusia cea dinspre Asia) din 3 milioane și 130 mii de locuitori, ci-că au murit de foame până în luna Martie a acestui an, 2 milioane și jumătate. Mai e un milion, care se stinge pe încetul, ba foarte repede și el. Și nu-i cine-l ajuta și cum să-i ajute, — căci conducătorii țării, cei doi jidani cu legiunile perciunate de pe lângă ei, — se bucură în inima lor că pot potopi un popor creștin așa de mare ca cel rusesc.

NOUȚĂȚI

Două alegeri nouă în Ardeal.

Prin moartea lui Take Ionescu a ajuns sub alegere nouă cercul de deputat dela Baia Mare. Alegerea se va îndeplini în zilele de 17, 18, 19 Decembrie.

Iar prin moartea lui Andrei Bărbănuș, ajunge sub alegere cercul de senator de Albaulia. Se va îndeplini în 17 și 18 Decembrie.

La Albaulia știm că nu poate ieși alt candidat, decât al Partidului Național, — candidatul e Dr. Valer Moldovan, vrednicul fruntaș dela Turda. — La Baia Mare e candidat Dr. I. Coltor, profesor la Blaj, fost deputat.

Conferință Culturală vor ținea Duminică în 3 Decembrie învățătorii din plasa Baia-de-Criș în școala primară de stat din Baia-de-Criș.

Di președinte al Secției, P. Incioacău, va deschide conferința prin o vorbire, va vorbi și despre „Re-

lele care bântuie în viața neamului nostru azi și cum s'ar putea îndrepta ele", — Inv. P. Oprea va ține o lecție practică despre „Războiul pentru întregirea neamului”, Inv. dir. Indrei va vorbi despre „Collegialitate”.

Cununie. D-soara Volumnia Martin, fiica dlui Dimitru Martin. Fruntașul meserieș român din Orăștie, și dl Sublocotenent George Galeseanu, originar din Mămăești (Câmpulung), își sârbează cununia Duminică în 26 Noembrie în biserică gr. or. română din Orăștie. Doim toată fericirea!

Urmările încoronării la Alba-Iulia le simt acum cetățenii orașului într'un chip ciudat. Din prilejul sărbătorilor fiecare negustor mare ori mic se dăse unei specule zdravene, când pe o pereche de pui se cerea și se câpăta 80—100 Lei și pe litrul de lapte 8 Lei, — și acum bunii oameni nu se mai pot împăca cu scăderea prețurilor le cele de toate zilele.

Acum, spune gazeta „Alba-Iulia”, vânzătorii lucrurilor de hrană, nu poesc să mai scadă prețurile și de aceea traiul în oraș a rămas și este azi, nesuferit de scump.

Impărțirea moșticor mari între poporul plugar, se urmează încă și acum în toamna târzie. În 10 și 11 Nov. a avut loc împărțirea de pământ la Șura Mică și la Selimbăr în județul Sibului.

Șura mică e comună locuită de sași și Români. Sașii au luat și parte la parada arangeată în jurul împărțirii. Fanfara (muzica) lor cântă „Deșteaptă-te Române” în fața primăriei la sosirea Ministrului Constantinescu și a celor ce însoțeau. Apoi au ieșit în hotar unde s'a împărțit moșia ce fusese bisericii săsești, care a lăsat însă partea ce i se cade după lege.

— La Selimbăr, fiind acest loc cu însemnătate istorică, au ieșit în fața miniștrii Constantinescu și Moșoiu, însoțiți de Metropolitul Dr. N. Bălan din Sibiu, care a făcut slujba bisericească și a ținut o vorbire arătând în doita însemnătatea a acestui loc: aici a dat Mihai Bărbulețea zădărnici lupte asupra Principelui Ștefan al Ardealului, Andrei Bărbuleț a zdrobit și s'a făcut stăpân al Ardealului, și tot aici în 1916, s'a dat o nouă luptă între Țara Românească și stăpânirea Ardealului. În timpul trupelor ce au dat lupta cea nouă, se află tocmai ministrul de război Moșoiu, pe atunci Colonel, comandant de Brigadă. Jertfa de sânge vărsată pe acest loc, a răspândit o amnezeu cu stăpânirea românească și veci așezată peste aceste plaiuri, iar acea stăpânire vine acum și-și arete bunăvoința pentru poporul din Ardeal, împărțindu-i pământul din moștile mari.

S'a apoi tras brazda întâi și s'a dat împărțirea între cei îndreptățiți.

— Duminică în 28 Noembrie se face împărțirea moșticor judecătorești aici aproape de Orăștie: foșla statului dela Folt (plasa Georgiu) și moșla dlui Dr. A. Vlad

dela Bobâlna și Pricaz. Vine și aici d. ministru Constantinescu însoțit de deregătorii județeni și de deputați.

„Calendarul Național”

al Foii Interesante pe 1923, a ieșit de sub tipar. Cetiți vestirea lui pe foia din armă a foi.

Cu „rambursă”

nu mai trimitem nimic, căci dacă cel cui merge pachetul cu „rambursă”, nu l scoate, posta îl ține acolo o lună de zile și apoi ne cere nouă taxa de magazinaj 30—40 de Lei de un pachet pe o lună.

Prefectul județului Hunedoarei face cunoscut, că, fiind prea mult împedecat în lucrările sale prin audiențele (primiriile în felurite treburi) ce i se cer în fiecare zi, — a hotărât că va primi în viitor pe cei ce au treburi la prefectură, numai în 3 zile pe săptămână: Luni, Miercuri și Vineri, dela orele 10 și jumătate, până la 12 și jumătate.

As'a pentru a se ști, ca oamenii să nu-și facă cale în zadar în alte zile, dacă vor să ajungă cu cererile lor la Prefectul județului.

Filiala Turda a Societății pentru Ocrotirea Orfanilor de război, publica Concurs pentru un Secretar-contabil și un supraveghetor, apoi un bărbat și o femeie de serviciu la Oficiul din Ghirig. Cererile să se înainteze până la 1 Decembrie.

Clocotul patimilor de partid, care azi întunecă așa de mult viața noastră de frați Români, — a avut și săptămâna trecută fapta sa răsunătoare și neplăcută! La Brașov comisia de împărțire a pământului, chemând la sfat pe cei îndreptățiți și alege zolii în comisia ce judecă împărțirea, — dl Dr. Dobrescu, fost deputat, chemat de țărani din Brașov și jur, cari i-au cerut apărarea, căci zice ei, comisia a început a fi partinitoare Sașilor! — dînsul s'a dus la acel sfat, și avînd un schimb de vorbe cu județul Șofei, președintele comisiei, — acesta a închis gîdînta, spunând c'a fost amenințat și primejdios în împlinirea slujbei sale. De-a a cerut întervenirea procurorului, care a arestat pe Dr. Dobrescu și l'a ținut 3 zile închis, ci-că la ordin dela București — până ce la 3 zile a venit un procuror din București, trimis de Ministru, și acela a făcut să fie lăsat liber Dr. Dobrescu.

Lucruri foarte neplăcute, urmări ale clocotului de patimi ce se pune azi în luptele politice.

Prețul banilor este, mai nou, acesta:

Leul, la Paris, 9 centimi și 25 a sută, sau pentru 9 franci francezi și 25 centime (bănuți francezi), capeți 100 Lei românești. Cu alte cuvinte o stare pe loc, când ceva mai sus, când ceva mai jos.

Francii Elvețieni se dau numai 3 și 50 bani, pe 100 Lei rom.

O lire sterlină (engleză) e cu 692 Lei, ceva mai puțină ca înainte, când era cu 720—750.

Coroane ungurești: 15 și 50 il-

leri de 1 Leu, sau pentru 100 Lei capeți 1550 coroane ungurești.

Coroane austriece capeți 100 pentru 22 bani, sau pentru 2 Lei 20 bani, 1000 coroane austriece.

Dolarul: 160 Lei.

„Socolul” cehoslovac: 5 Lei 10 bani.

Marca germană: 2 Lei 50 bani pentru 100 de Mărci germane sau 40 mărci de 1 Leu.

Lira italiană: una cu 7 Lei 40 bani.

— Interesant e a ști cum stă marca germană față de alți bani:

Față de coroana austriacă, care, precum se vede stă prost de tot, marca e numai de 8 ori mai bună, adică pentru 1 Marcă germană, capeți numai 8 coroane austriece.

Pe un dolar se dau 8500 mărci!

Pentru numai 8 Lei

trimitem oricui foile noastre:

„LIBERTATEA” cu

„Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat”, — trei luni de zile, de probă.

Abonamentele de probă se pot începe de ori-când.

Comemorarea lui A. Bărsan. Duminică în 19 Noembrie, la Școala medie de fete din Orăștie, s'a făcut, într'un cerc compus din profesoarele și elevele școlii, comemorarea întâiului Director Regional al Circumscripției noastre de învățămînt „Andrei Bărsan”, la împlinirea a 3 luni dela moartea lui. Pînă la seara seara, catechet gr. cat. al școlii, a dăruit 20 Lei la fondul „A. Bărsan”, a înținat pentru a da premii pentru spor în limba română. I se aduc mulțumiri de Direcția Școlii.

Sămănătorii de lumină...

E tot mai mare numărul acelor, cari în a-și împlini în chip cuminte chemarea lor în mijlocul poporului, îndrumînd azi pe unii mâne pe altul, să țină la casa lui o foaie, ca să mai știe și el ce e prin cea lume mare... Sînt adevărați sămănători de lumină acești oameni. Noi avem bucuria a primi în fiecare zi știri mai de aci, mai de d'ncolo, despre frumoasa strădanie a cutări cetitor al foilor noastre, care, crezînd că aceste foi sunt bune luminătoare și povăzuitoare a poporului — îndeamnă și pe alți din jurul lor a se înscrie printre cetitorii lor (a se „abona” la ele). — Afară de cei arătați de noi în numerii trecuți, mai pomem azi cu plăcere pe următorii:

Dl Alexandru Popa din Cenadul Mare, ne-a câștigat acolo 3 abonați noi.

Dl Pavel Minda din Cacoveni, ne-a făcut acolo 5 abonați.

Dl Preot Toma Facea Vălăreanu din Turcinești (jud. Gorj), 5 abonați

Dl Dumitru Carmancioc din P. Almaș, 3 abon.

Dl Ioan Sărbu socr. com. în Oștii (județ Argeș), 4 abon.

Dl Mih. Niță din Captura (jud. Prahova), 2 abon.

Dl Nic. F. Patachia din Izbiceni, (j. Romanai), 2 abon.

Preot Sachelario I. Sădeanu din Docuzaci (Dobrogea), 3 abon.

Preot A. C. Cozma din Balea (j. Putna), 3 abonați.

Preot Gh. Tifescu din Holda (j. Suceava), 3 abon.

Dl Vas. A. Neguriță din Climești (j. Bicău), 2 abonați.

Dl G. Ardelean din Crișeni (j. Huned) 11 abonați.

Dl I. Bugar din Ticvanu mic, 3 abon.

Dl L. Almășean din Criș (Țarn. mare) 3 abon.

Dl I. Popa Gornea-Iubcova, 2 abon.

Dl Dămian Calbu, din Musca, ne-a trimis bani pentru 3 abon.

Dl Petru Mosoarcă din Forotic, pt 3 abon.

Dl Leon'in Ghiță din Bucova, pt. 3 abon.

Dl Silviu Zuza din Prisaca, ne-a câștigat acolo 10 abonați.

Dl Alex. Litu din Bocslg mai mulți abonați.

Dl Ioa Crișovan din Chelmac 5 abon.

Dl I. Hotărând, Șimand de sus, 3 abon.

Dl I. Oltean, Agrișteu, 3 abon.

Dl I. Ghiță Sălcina de sus 3 ab.

Dl Alexă Dinu Socodor 3 abon.

Dl Const. Bucur, Nucet, 3 ab.

Dl Simion Sărbăca, Stănceni, 3 ab.

Dl Alexandru Olegaș, Magherău, 3 ab.

Dl Ioan Tănău, din Felnac, 3 ab.

Dl I. Romul Arion, Bobda, 3 ab.

Dl Eman. Seligstean, Spring, 3 ab.

Dl Sofron Robota, Vatra Dornii (Bucovina) 3 ab.

Dl Florian Melic, Borhid, 3 ab.

Dl G. Popovici, Mănăștur, 3 ab.

Dl G. Babor, Câmpeni, 3 ab.

Dl Alexiu Ieș, Sălăg. 3 ab.

Dl Gavril Ladoși, Aluniș, 3 ab.

Dl Alex. Ioanovici, Cerna, 3 abon.

Dl George Ilca, Indol, 3 ab.

Dl Ioan Runcan, Șeulia, 3 ab.

Dl Emilian Morodan, Moroda, 3 ab.

Dl Ștefan Faur, Sîntea, 3 ab.

Dl Aurel Popovici, Sîntea 3 ab.

Dl Ioan Vidican, Sîntea 3 ab.

Dl Ioan Posnar, Rusca mont. 3 ab.

Dl Ioan Racolțan, Căuaș, 3 ab.

Dl Ioan Gău, Ciciova, 3 ab.

Și mulți alții ne-au trimis câte un abonat pe lângă ei. Cei cari ne-au făcut mai mulți abonați și ne-au scăpat din vedere, îi vom aminti îndată ce-i vom găsi și pîn' atunci:

Tutor: Călduroase mulțumiri.

Posta Redacției.

Mai multora. Vă rugăm să ne dați numele oficiului postal de care se ține comuna dvoastră, așa cum i se zice lui azi oficios, cum e scris pe sigilul postei, — nu cum îi zic oamenii în alt chip. De pildă: Oamenii din Teiu, jud. Hunedoarei, ne scriu că au posta în „Lăsata”, pe sigilul postei însă e scris „Lasău”. Prin aceea se face încurcătura în alegerea adreselor celor abonați, căci alegătorii pun foile după postă, nu după comună, și atunci foile din același sat se împart ca fiind de două poste deosebite. Iar dacă slujbașul de postă de pe vagonul dela tren (de pe „ambulaj”) nu știe că la „Lasău”, oamenii îi zic și „Lăsata”, el trimite foile pentru Lăsata te miri încotro.

Sau: Oamenii din Totvărădia, jud. Arad, îi zic acestui târg pe scurt „Vărădia” și ne scriu: posta o avem la „Vărădia”. Noi scriem așa, și foile îi merg tocmai la postă Vărădia din județul Timiș, căci Vărădia din județul Arad e cunoscută sub numele oficios (așa e scris și pe sigilul postei) Totvărădia.

Și alții de pe aiurea tot așa. Din asta se naște apoi supărare și abonatul ne caută vina nouă.

Dacă ni se dă numele omului scris curat, ceteț, și comuna și posta, așa ca să nu fie îndolală asupra ei, — foile se duc bine. Altfel, — cu năcazuri!

Dsale I. T. stud. Pe lângă toată bunăvoința, nu se poate încă. N'am putea zice să nu mai încerci. Licăriri de talent se văd în cele trimise, — dar mai trebuie studiu, deprindere și cunoașterea limbii mai bine. Ici nu e ținut ritmul versului, colea rima e prea forțată, uneori cuvintele nu s'alese destul și nu au loc în poezie. Dar poate să izbutești mai bine după încă multe încercări.

Dentist Dr. S. Seidner — da consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (606)7—10

A ieșit de sub tipar și s'e trimite celor cari l'au cerut:

Calendarul Național
al „**Foii Interesante**”
de la Orăștie, pe 1923.

de 112 pagini (șapte coale de tipar), cu **peste 30 de clișee** (chipuri), foarte interesante! Intre ele se vad:

12 harte (mape) arătând schimbările de mărime, de scădere și iar de creștere, a României în războiul cel mare, până s'a oprit între hotarele ei de azi! Se vede viu și când era mai mică, și când a fost mai mare, și când sta întepenită pe linia Ciucea, și pe Tisa, și când era trecută peste Pesta, având forma unei guri de tun întors înspre Viena!

Apoi: **8 chipuri dela Incoronarea dela Alba-Iulia:** între cari: Regele când își pune Coroana pe cap; Regina Ingenunchiată când Regele îi pune Coroana pe cap; Regele și Regina călări, primind defilarea Trupelor, — și alte vederi foarte interesante dela Incoronare.

Biserica Incoronării și chipuri de pe pictura cea minunată din ea.

Mai departe în Calendar: Chipul lui Avram Iancu cântând din fluer în cei din urmă ani ai vieții sale, când era nebun; vederi din tabăra dela Dänholm în Germania, în care se găseau și ofițeri români prizonieri; — Vederi din Tirol și din Italia pe unde au umblat trupe românești ardelen; — și altele și altele.

Incolo: Partea calendaristică, Poșta-telegraf; timbru; târgurile din Ardeal, Bănat, Crișana; — apoi poezii, schițe, felurimi, o poveste minunată, — și altele.

Calendarul, tipărit pe hârtie fină, costă **7 Lei 50 bani** trimis franco (plătit) pe poștă. Cel ce vrea să-i meargă recomandat, ca să nu i-se poată perde pe poștă, adaugă **2 Lei taxa de recomandare peste prețul calendarului ori calendarelor.** Dacă cere mai multe, cel **2 Lei** pentru recomandare se pun numai odată pentru întreg pachetul în care vor merge.

Cel-ce trimite banii pentru 6 calendare ori mai multe le capătă cu numai **6 Lei 50 bani** unu, și **2 Lei** pentru taxa de recomandare a pachetului.

Celor ce trimite banii fără taxa de recomandare, li-se trimite calendarul așa pe un noroc. Dar de se perde pe poștă, a doua oară nu li-se mai trimite.

Banii se trimite înainte. Pe așteptare nu trimitem Calendarul, — decât depozitarilor de foi bine cunoscuți ca plătitori în ordine.

Cu »ramburs« nu trimitem, căci dacă cineva nu-și scoate pachetul, plătim taxa de magazinaj **20-30 de Lei** de pachet când ne vine napoi.

AVIZ!

Azi cea mai de lipsă învățătură este cum se face mai bine împărșirea pământului. Învățătura asta se găsește în cartea (broșura):

Cum vei ajunge și tu la pământ, 1-3
de viteazul țaran

ION BARBA-MIRESII, care a fost ostaș 9 ani în războiu. Se poate comanda la autor în Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 16. Prețul **4 Lei.** Poșta **2 Lei.** Total **6 Lei.**

Ortăcindu-Vă mai mulți oameni dintr'o comună și comandând aceeași carte, Vi se trimite pachetul plătit pe poștă, — socotindu Vă 1 carte în loc de **6 Lei** numai **4 Lei.**

Librarul și toți negustorii cari se ocupă cu vânzări de cărți, primesc rabatul cuvenit.

În comuna Hărău p. Șoimușul-Murășan jud. Hunedoarei, se află de vânzare până la

30 vagoane varză, de prima calitate, cu prețul după înțeles per kgr., dus la gara Deva.

Reflectanții să se adreseze la preotul **Iosif Tilcea**
(639) 1-1 Hărău.

Motoare de benzină

6, 8, 10, 20 și 25 PS, mai departe:

UN MOTOR DIESEL

50 PS, cele mai prețioase fabricate; — parte nouă, parte uzate, însă reparate de fabrică, în perfectă stare de funcțiune, — furnizăm în timpul cel mai scurt, cu prețuri foarte favorabile.

„SCHIEB“

fabrică de mașini s. p. a. Sibiu
(635) 2-2.

Caut un bădat din familie bună, care posedă limba română și maghiară și are 2 clase gimn., de ucenie pentru învățarea mixtă.

TRAIAN BAICU, comerciant, Zlatna.
(640) 1-2

Croitorie nouă

în Sebeșul-săsesc.

Aduc la cunoștința onoratului public din Sebeș și jur, că mi-am deschis

Atelierul de Croitorie

în strada I. Paraschiv No. 27 — Pregătesc haine civile după cea mai nouă modă, moderne, — apoi Uniforme școlare, Scurteici, și altele, — cu preț redus.

George Sperdea
(634) 2-2. Croitor, Sebeșul-săsesc.

Cine ar bate la mașină

(641) urgent, o lucrare de 60
1-3 pagini de coală scrisă?
Adresa: **I. Lepsey,** profesor la liceul „A. Vlaicu”, Orăștie.

GROITORIE

MODERNA DE DAME

F. László

Orăștie Str. Mihai-Viteazu 2.
(626) 4-5

Porumb (cucuruz)

din anul 1921, am de vânzare jumătate de vagon; — iar **orz** din anul acesta, cam un vagon.

Nicolae Filimon,
Vinerea, p. Cugir.

1-1 (637) (Județul Hunedoara).

Depozit de lemne talate

am deschis în Orăștie, strada Ionel Brătean (fost Pantofarilor) Nr. 27. Vind cu kilogramul, 50 bani kilogramul. Dela 100 kgr. în sus se transportă la casă. Totaci: Var 10 Lei litrul, cărbuni de lemn 2 Lei kilogr.
1-1 **Raveca Moțoc.**

Curelar nou în Orăștie.

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public din loc și jur că mi-am deschis

atelier de curelărie

în Orăștie str. Căstăului vechi Nr. 4-a (jud. Hunedoara), casele proprii, unde pregătesc tot felul de lucruri ce aparțin de branșa aceasta, precum **hamuri de tot felul, curele de încins** pentru țărani, oriși-ce format, cat., cu **prețuri moderate** precum și **reparații.**

Regându-mă pentru binevoitorul sprijin, semnez cu stimă:

Ioan Lazăr
curelar.

(633) 3-3

GARNITURI de ÎMBLĂTIT

HOFFHER & SCHRANZ cu motor de benzină, cu doba de 700, 800, 900 și 1000 m/m lățime, furnizăm pentru **primăvara anului 1923.**

Întrebări și prenotări se primesc deja de-acum.

Oferte cu prețuri fixe vom putea face în timpul cel mai scurt.

Departamentul Mașinilor.

SIBIIU, Strada SĂREI Nr. 22.

(618)

Aviz!

BANCA CENTRALĂ

FILIALA-SIBIIU

S'A MUTAT

CU BIROURILE SALE ÎN

SIBIIU, PIAȚA REGELE FERDINAND 14

unde s'a aranjat modern și corăspunzător situației sale. Nici în Str. Cisnădiei Nr. 7. II. și nici în Strada Turnului Nr. 33 nu mai are birouri și casă.

EXCLUSIV ÎN

PIAȚA REGELE FERDINAND Nr. 14

se primesc de acum înainte

DEPUNERI PE LIBEL

cu **5¹/₂% și 6% netto.**

DAREA DUPĂ INTERESE O PLĂTEȘTE INSTITUTUL.

SCHIMB DE DOLLARI

și alte valute

(589) 9-10

totdeauna cu cele mai culante cursuri.